

Megnyílt a természettudományos politikai akadémia

Az akadémia többi tagozatának heti programja

A szegedi politikai akadémia elmúlt tanévének sikeres befejezése után több helyről, főként az Orvostudományi Egyetemről az akadémia tagjai jelentkeztek, hogy indítsanak egy olyan jellegű politikai akadémiai előadásorozatot, amely természettudományos kérdéseket taglal marxista-leninista megvilágításban, a dialektikus materializmus alapján. E kívánságnak tett eleget az MSZMP Szeged városi bizottságának propaganda és művelődésügyi osztálya, amikor az idén megszervezte a politikai akadémia természettudományi tagozatát. A tagozat iránt igen nagy érdeklődés nyilvánult meg. A beiratkozott résztvevők túlnyomó többsége a hároméves marxizmus-leninizmus esti egyetemet végzettek közül került ki, s nagy részük tudományos fokozattal is rendelkezik.

Az első előadást pénteken több mint száz hallgató előtt tartotta meg a városi pártbizottság székházában dr. Elek Tibor, a budapesti Műszaki Egyetem filozófiai tanszékvezetője. „A marxista dialektika alkalmazása a szaktudományokban, különös tekintettel a természettudományokra” címmel. A további előadásokon a kibernetika, a genetika és a kvantumelmélet aktuális kérdéseiről, e témák legkiválóbb művelőitől kapnak tájékoztatást a hallgatók.

A politikai akadémia egyéb tagozatain e héten három előadás szerepel a programban.

Az ipari tagozaton kedden fél 3 órakor a Vörös Csillag Moziban dr. Tólas Barna, a közgazdaságtudományi intézet kandidátusa tart elő-

adást „A KGST szerepe a szocialista gazdasági rendszerben” címmel. (A sárga igazolványok érvényesek.)

A gyarmati kérdésekkel foglalkozó tagozaton szerdán délután fél 3 órakor a Fáklya Moziban dr. Orbán Attila, az Országos Tervhivatal főelőadója, „A felfedezett Kuba gazdasági és politikai eredményei” címmel tart előadást. (A kék igazolványok érvényesek.)

Az időszaki kérdések tagozaton csütörtökön délután fél 3 órai kezdettel a Szabadság Moziban dr. Bakos László, a felsőfokú vasútforgalmi technikum filozófiai tanszékvezető tanára tart előadást „A marxizmus-leninizmus eszméi offenzívája” címmel. (A piros igazolványok érvényesek.)

Vízbetörés az aknába

A tatabányai síkvölgyi aknába, a nyugati bányamező egyik beiszapolt munkahelyéből csütörtökön éjszaka kisebb mennyiségű, percenként másfél köbméter víz tört be. A vízhozam 24 óra múlva már 18 köbméterre növekedett. Az aknából, az eddig is állandóan szivárgott vízzel együtt, most már percenként 31 köbméter vizet kell a felszínre küldeni. Bár a szivattyúk kapacitása ennél több, éppenhogy meg tudnak birkózni a feladattal.

Emberéletben nem esett kár, eddig még nem került víz alá egyik szénmező sem. A bánya sorsa mégis kétséges. A tröszt vezetői az illetékes szervekkel közösen döntenek arról, érdemes-e folytatni ilyen körülmények között a termelést, vagy pedig adják fel a bányát.

SZEGEDEN ÜLETELT A SZIKRA

A főlsszabadulás utáni magyar könyvkiadás Szegeden megkezdődött.

„A magyar könyvtermelés — írta a Valóság hasábjain 1945-ben Czibor János — a Szikra könyvkiadó működésével indult újra. 1944 novemberében, Háy Gyula kezdeményezésére alakult meg Szegeden a Szikra Könyvkiadó. Első kiadványai azt a célt szolgálták, amelyek elérése akkor a leg-
sürgősebb volt: tájékoztatni a félrevezetett tömegeket a Szovjetunió belső, állami, gazdasági, erkölcsi életéről.”

A kiadó első könyve szép jelképül: Lenin életrajza volt. Két hét alatt készült a Szegedi Városi Nyomdában, s e napokban húsz éve éppen, hogy kikerült a szegedi nyomdászok kezéből. Ez és több más kiadványt is azért tudták ilyen gyorsan megjelentetni, mert kéziratok vagy előző nyomtatott kiadások a Moszkvai Ideggennyelvű Kiadó jóvoltából a harcoló szovjet csapatokkal együtt küzdő magyarok kezében voltak. Az első kiadványokat a szegedi nyomdán kívül a debreceni és a híres gyomai Kner-nyomda állította elő. Ez utóbbi adta ki jellegzetes, szép betűvel azt a könyveszeti ritkaságnak számító félíves kis füzetet, amely a Magyar Kommunista Párt

Magyarország demokratikus újjáépítésének és felemelkedésének programja

A Magyar Kommunista Párt
főtitkára

javaslatát, Magyarország demokratikus újjáépítésének és felemelkedésének programját tartalmazta, főleg csillagos, vörös, alul nemzetiszínű csíkkal. „A Szegeden, Gyomán előállított füzetek, könyvecskék — írta ugyan-
csak Czibor János — gyorsan terjedtek az országban, s tudunk olyan esetekről is, hogy több helyre hamarabb elértek, mint a főlsszabadító seregek”. A kiadó egyik munkatársa, Tardos Béla, jelenleg a Zeneműkiadó Vállalat igazgatója, följegyezte: „Már itt tartalekelték egy jelentős példányszámmal, hogy azt majd Budapestben, a főlsszabadulás után terjesszék.”
A Szikra kiadó Budapest főlsszabadulásáig, 1945. február végéig működött Szegeden. Ez idő alatt mintegy

harminc kiadványt jelentetett meg, jó részben természetesen kis füzetet, ak-
koriban elterjedt divatos szoval: broszúrát. Ezeket még a könyvtárak sem igen őrizték meg, így jobbra elveszelődtek, őrzégyűjtésük, időrendbe sorolásuk ma már nem is könnyű feladat.”

Ország néhányszor még ezek közül az érdekesek közül. Így például azt a 32 lapos kis alakú füzetet, amely a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front 1944 december 3-i szegedi nagygyűlésén, a Hazafias Népfrent elődjének alakulásán elhangzott beszédeket, s az elfogadott programot tartalmazza. Vagy a Kommunista a nemzetgyű-

lésen című 24 lapos füzetet, Josip Broz Titónak a partizánharcokról beszámoló írását, mely már 1945-ben, január első napjaiban jelent meg a leigázott Jugoszlávia népeinek harca címmel.

Lehet, hogy lappang még könyvtárakban is az a szintén 1944 őszén kiadott magyar-orosz szótár és „társalgó”, amelynek címlapján ez áll: Hogy mondjuk oroszul? Akkoriban sok kézben forgott, utóbb, hogy szakszerűbb, igényesebb szótárak születtek, nyilván kallódásra ítéltetett. A Kner-nyomda készítette Fjodorov Vallás és egyház a Szovjetunióban című népszerűsítő füzetét, Szegeden készült Karpinszki: Hogyan kormányozzák a Szovjetuniót? című könyvecskéje. Néhány szépirodalmi mű is volt a kiadványok között, így Vas Zoltán Tizenhat év feygházban, Lavrenyev: Egyszerű emberek, Groszman: Élet és Irások a háborúról és egy hasonló jellegű gyűjteményes kötet Gyűlölet címmel. Itt jelent meg a moszkvai kiadás alapján Révai József tanulmánya Kossuth Lajosról.

A magyar könyvkiadás az igénytelen külsejű kis szegedi füzetekről máig óriási utat tett meg. De a szegedi kiadványoknak, a szabad írás első fecskéinek művelődéstörténeti jelentősége mindig is emlékeztet marad, méltó, hogy tudományosan is földolgozzuk történetüket, bibliográfiájukat, s ünnepi alkalmakkor megemlékezzünk arról a teljesítményről is. Hiszen ezt is Szeged ringata bölcsőjében.

Péter László

A szilveszteri és újévi munkaidőbeosztás

A Minisztertanács határozata szerint minden olyan esetben, amikor valamely munkaszüneti napot egy munkanap választ el a heti pihenőnaptól (a vasárnaptól), az adott heti pihenőnapot ezen a közbeeső napon kell kiadni. A heti pihenőnap ilyen módon történő áthelyezése esetén a szombati munkaidő-

beosztást az utolsó munkanapon kell alkalmazni.

A Minisztertanács határozata nyomán tájékoztatás-ként közöljük az 1965. januári munkaszüneti napok előtti munkaidőbeosztást, illetőleg a heti pihenőnap kiadásának rendjét. Ez a folyamatos termelést folytató vállalatok munkaidőbeosztását nem befolyásolja.

1964. december 31., csütörtök (Szilveszter) szombati munkaidő,
1965. január 1., péntek (Újév) munkaszüneti nap,
1965. január 2., szombat, heti pihenőnap (vasárnap),
1965. január 3., vasárnap, rendes munkanap.

Az 1964. december 25–26-i napnál változtatás nincs. A (péntek–szombat) karácsonyi munkaszüneti napoknál 24-e, változatlanul rendes és a 27-i (vasárnap) pihenő-

Nem adják fel a reményt

Embernek, akik nem adták fel a reményt; szülők, rokonok, jóbarátok ezrei fordulnak a Magyar Vöröskereszt kereső szolgálatához, hogy legyen segítségükre idegenbe került hozzátartozóik, ismerőseik felkutatásában. Sok-sok teljesen reménytelennek látszó feladatot oldottak meg az elmúlt években: majdnem minden adat és

nyom nélkül találtak meg elveszettnek hitt embereket. Egy Jugoszláviában élő magyar kislány — aki édesanyját kereste — például még a „magyar nevét” sem tudta és születési adatait is csak hozzávetőlegesen ismerte. A kereső szolgálat mégis megtalálta a lány mamáját. Ugyanígy „felderítették” egy szovjet katonatiszt kérésére azokat a magyarokat, akik a háború alatt megmentették életét.

A kereső szolgálat évente 4–5000 ügyet bonyolít le és „keresés közben” a világ legkülönbözőbb országaival került kapcsolatba — például Izlanddal, Dominikával, Peruvával, Panamával...
Az egyik legérdekesebb, szerencsés kimenetelű ügy, Szilágyi András esete volt. A fiatalember 1956-ban, 14 éves korában szökött el a határ közelében levő szoborbanfalvi szülői háztól. Sokáig nem adott életjelet magáról és a szülők kérésére a Vöröskereszt évekig kereste — hiába. 1960-ban azután a szülők a következő levelet kapták: „Értesítjük, hogy fiuk az észak-amerikai Araphoe-Indián-lázadás leverésekor hősi halált halt. Nyugodjék békében.”

A levélben fényképet is találtak, amely indián törzsfőnököt ábrázolt, teljes harci díszben. A kétségbeesett szülők hittek a levélnek, amelyet frója valószínűleg „jó tréfának” szánt, és elvitték a Vöröskereszthez. S a levél nyomra vezetett. Sikertült kinyomozni a fiú hol-
létét, és Szilágyi András hazatért a szülői házhoz!

magam legyőzni” — mondja — s szemében mosolygós dac.

— Mit farag legközelebb?

— Madách arcképét szeretném. Profilból. Nem tudom honnan szerezzek megfelelő képet.

Jövő év tavaszán kiállítás rendeznek Szegeden a főlsszabadulási évforduló alkalmából. Őt is felkérték, vegyen részt.

Életútjáról nem sokat beszél, de annál többit mond a sok kézlegyintés! A turistautakra szívesen emlékezik. Bebarangolt a szülői ország, Erdélyt. Nagyon szereti a hegyeket. Életét tömören így summázza:

— Tudja mit?... Most szeretnék fiatal lenni! — S hosszan, diadalmasan néz. Beszél a tekintete.

Balogh Ödön

FÁBA VÉSETT ÉLET

A könyvtár falán fába vésett arckép. A markáns vonások, a sokatlató komor tekintet mindenkinek ismerős, aki ezt a fájdalmas-szép arcot a szívbe véste. A József Attiláét.

— Egy itteni ember, Máthé András bácsi faragta — mondja a deszki könyvtárosnő.

Élethű. Mennyire kifejező. Mi ihlette kezét, vésőjét?

— Nyugtalan ember, eléggé hanyatolt élete volt. Bejárta az egész országot... Több lehetett volna, ha 20–30 évvel később születik.

Mindig virágok közt él. Nyáron tulipánt, jácintot, rózsát oltogat és nevel. Télen beleálmodja a fába.

Kissé öreg házban lakik testvérével együtt, Máthé bácsi. Barna bőr, őszes haj, kemény és barázdált Voltam Pesten, sok-

arc. Apró fekete szemében különös fény bujkál.

— Látja, ezeket gyártom — mutatja a gitárt, a vázakat, a dobozokat. Valamennyiben virágdíszítés, tulipánok és rózsák, finoman és mesterien beledolgozva a fába. A falon ismerős arckép, Móra Ferenc. Pár évvel ezelőtt faragta. Aki megpillantja, nyomban felismeri.

— A múzeum meg akarta venni. Olcsón! Nem adtam oda. Eh — legyint — nem fizetik meg az ilyen munkát! — Gyorsan beszél, valami meg-hasonlottság érzék szavaiban, legyintéseiben.

— Tudja, ötvös akartam lenni mindig. Nem sikerült. Barna bőr, őszes haj, kemény és barázdált Voltam Pesten, sok-

félre megfordultam. Éheztem... Nem sikerült bejutnom — elhallgat, megrándítja a vállát — így a fá mellett maradtam. Több híres asztalosmester műhelyében segédkedtem. Reneszánsz, meg barokk stílusúakat készítették. Élete lényegét, tehetségét és ember-ségét fába véste.

Megérinti karomat, szemében meleg fény: — Nyáron meg tudja, mit csinálók? Virágokat természet. Nagyon szép virágaim vannak. Szeretem őket. És a pénz is kell.

Az ősz, a telet nem kedveli, bántja az asztmáját. Nem volna szabad kijárnia, de azért ki-kimegy. „Nem hagyom